

უნივერსიტეტი

თბ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაგათი

№11 (102) 2019

„ლაბინტეგრაცია პირდაპირ მიჰყვება მანქანების ნაკალს და რელიეფს“ თსუ SMART|AtmoSim_Lab ჰაერის ლაბინტეგრაციის მანქანებს იკვლევს

ქალაქის რომელ ნაწილშია აგმოსფერული ჰაერი განსაკუთრებულად დაბინძურებული, დღის რომელი მონაკვეთია ყველაზე კრიტიკული და როგორ იცვლება ჰაერის დაბინძურების დინამიკა დღაქალაქში? – ამ კითხვებზე მუსკი პასუხებისთვის თსუ პროფესორები და სტუდენტები უნივერსიტეტის მეორე კორპუსში მდებარე SMART|AtmoSim_Lab-ში აგმოსფერულ კვლევებს ახორციელებენ. კვლევები ინტერდისციპლინურია, კონკრეტული ლოკაციებიდან აღებული ნიმუშების ანალიზის პროცესში თსუ სხვადასხვა მიმართულების სტუდენტები არიან ჩართული.

ლაბორატორიის ხელმძღვანელი, ქიმიის დეპარტამენტის ფიზიკური და ანალიზური ქიმიის კათედრის ასისტენტი-პროფესორი გიორგი ჯაბუკი გვიყვება, როგორია ერთი დღე ლაბორატორიაში და რას იკვლევენ კონკრეტულად თსუ მეცნიერები და სტუდენტები.

„ლაბორატორიაში მიმდინარეობს აგმოსფერული ჰაერის განუწყვეტელი გაზომვა შემდეგ დამბინძურებლებზე: ამოცის ოქსიდი (NO), ამოცის დიოქსიდი (NO₂), ნახშირორთქანი (CO), ნახშირორთქანი (CO₂) და მეთანი (CH₄). კვლევებში ჩართულ თსუ პროფესორებსა და სტუდენტებს ჩაუბარებულა მ-2 გვ.

ბატონოვსა მ-2 გვ.

როგორ ვართმავთ მყარ ნარჩენებს და რას ვაკეთებთ სხვის სასარგებლოდ? – თსუ ლიტორანტი რუსთაველის ფონდის გამარჯვებული კვლევის შესახებ

საქართველოში ნარჩენების არასწორი მართვის პრაქტიკით დაინტერესდა თსუ გეოგრაფიის დოქტორანტი ლაურა კვეციანი. ის ერთ-ერთია შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ გამოცხადებულ დოქტორანტურის 2019 წლის საგანმანათლებლო პროგრამის გრანტი დაფინანსების კონკურსში გამარჯვებულ დოქტორანტებს შორის. მისი კვლევა მყარი ნარჩენების მართვას შეეხება სოფელ არამენდას და გურჯაანის ნაგავსაყურის მაგალითზე.

„მყარი ნარჩენების არასწორი მართვის შედეგად გამოწვეულმა პრობლემებმა ბოლო ათწლეულების განმავლობაში საერთაშორისო საზოგადოების ყურადღება მიიპყრო. განსაკუთრებით მაღალია რისკები მჭიდროდ დასახლებულ ადგილებში. თანამედროვე სტანდარტებთან შეუსაბამო და საქართველოში კი უამრავი სტატიონი ნაგავსაყური იმდენად მწირებს, მანუბლებს, რომლებსაც წყლით და პაერთი გადამამუშავების დაავადებები, რაც ინფექციების გავრცელების მიზეზი შეიძლება გახდეს“, – ამბობს ლაურა.

გვ. 2

თსუ არქეოლოგიის ალმონა კვიროსგე და ფაგისის ადგილმდებარეობის საერთაშორისო კვლევის გეგმები

თსუ არქეოლოგიის ალმონა კვიროსგე და ანგიური ქალაქის ფაგისის მუსკი ადგილმდებარეობის კვლევა კობეს (იპონია) უნივერსიტეტის პროფესორებთან ერთად – თსუ არქეოლოგიის ინსტიტუტის ხელმძღვანელი, პროფესორი ვახტანგ ლიჩელი მნიშვნელოვანი აღმოჩენისა და მომავალში დაგეგმილი მასშტაბური პროექტების შესახებ გვიამბობს.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არქეოლოგიურმა ექსპედიციამ თსუ სტუდენტების მონაწილეობით, კუნძულ კვიროსზე, სოფელ სოფლაქსში ნაეკლესიარი აღმოაჩინა, რომელიც ქართველი ბერების კუნძულ კვიროსზე მოღვაწეობას უკავშირდება. ეკლესია V-VI საუკუნეებიდან XVI საუკუნემდე პერიოდში რამდენჯერმე გადაკეთდა. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არქეოლოგიის ინსტიტუტმა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ხელშეწყობით, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულმა სააგენტომ და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და გადარჩენის ფონდმა კუნძულ კვიროსზე ერთობლივი ექსპედიციის დაწყებას დაიწყეს.

პედიცია 2016-2017 წლებში დაიწყო. არქეოლოგიური ექსპედიციის ხელმძღვანელის, თსუ პროფესორის ვახტანგ ლიჩელის თქმით, ნაეკლესიართან ერთად აღმოჩენილია შუა საუკუნეების მრავალფეროვანი დეკორატიული დეკორატივი, აგრეთვე მე.წ. XII-VII საუკუნეების მოხატული კერამიკის ფრაგმენტები, რომელიც ხანის ორი დამიანებული ქანდაკება და ერთი კვიროსული წარწერის მცირე ფრაგმენტი.

„ჩვენი ექსპედიციის დამსახურება მნიშვნელოვანია, როგორც ქართული, ისე კვიროსის არქეოლოგიისთვის. ჩვენი ამოცანაა ვიზრუნოთ, რომ აღმოჩენილი არქიტექტურული ნაშთები დაცული იყოს და შემოვიწინოთ, როგორც ნაშთები, რომ-

ბატონოვსა მ-3 გვ.

„უკ, მოვიღწე გემებით“... „შემოღწომის ლეგენდა – 2019“

ემა, წელს პირველ გურში მონაწილეობა 300-მდე კონკურსანტმა მიიღო.

„შემოღწომის ლეგენდა“ გვაჩვენებს, რომ მისი არსებობა არის ძალიან მნიშვნელოვანი თანამედროვე ქართული ლიტერატურისთვის. ამას ის ფაქტი მოწმობს, რომ ძალიან ბევრი კარგი მწერალი გვყავს, რომელმაც პირველად სწორედ აქ, „შემოღწომის ლეგენდას“ ფარგლებში გააღწევა, შექმნა პირველი ლიტერატურული ნაწარმოები. ესენი არიან დავით გორგილაძე, მარიამ ბუქუჩი, ბექა აბაშიაძე, ივა ფეშუაშვილი და ა.შ. ძალიან საინტერესო და წარმატებული ადამიანები, რომლებიც სხვა მრავალი ლიტერატურული კონკურსის გამარჯვებული და მონაწილე გახდნენ არა მარტო საქართველოში, არამედ მის საზღვრებს გარეთ. თათბერი იცვლება, იცვლება დროც, დამოკიდებულებები თემების მიმართ“, – გვეუბნება მწერალი მაკა ლლოკონი.

მისი თქმით, შეცვლილია კონკურსანტების ინტერესები და ნაშრომების შინაარსი. თუ ადრე უფრო ხშირად სიყვარულზე წერდნენ და სხვადასხვა პირად პოეტურებზე ალწერდნენ, წელს ნაშრომების თემატიკა, მეტწილად, სოციალურ პრობლემებს შეეხება.

„იმპროვიზირებული გურის დაბეჭდვა და თემა „უკ, მოვიღწე გემებით“, მე ძალიან მომწონს, მაღალია ბაალ ჩხეიძის ამ კარგი იდეის მოწოდებით, ეს თემა არამხოლოდ საინტერესოა, ის მნიშვნელოვან ჟანრობზე მრავალფეროვნებას სთავაზობს მონაწილეებს, თავისი ინტონაციითაც და დაგეგმვას წერის ხასიათზე. ხასიათი კი მნიშვნელოვანია, როცა ცოცხალი ცევა, შემოღწომაც მამართას გვირგვინი და ვინაა, რომ რაღაც განსაკუთრებული დაწერო. თუმცა, როგორც კონკურსანტებს ვუთხარა, მთავარია შინაგანი თავისუფლება, როდესაც წერ, არ უნდა იფიქრო იმაზე, რომ რაღაც შექმნა მხოლოდ კონკურსისთვის და ადგილისთვის“, – ამბობს მაკა ლლოკონი.

ლეგენდის წლებადელი კონკურსი: „მწევენი თარგი“ – სილაბამის კომპოზიციის და ფუნქცი-

ის სინთეზი. კონკურსანტებმა იმპროვიზაციული გურის დაწევაზე რამდენიმე აქტივობაში მიიღეს მონაწილეობა. მათ ჩაუგარდათ ლექცია წინანდლის ბალებისა და კონკურსის კონსტრუქციის შესახებ, მიიღეს მონაწილეობა ჰაერის მართვის გურში და დაელოდნენ თემის გამოცხადებას საიდუმლო ოთახში.

მწერალი ანა კორძაია-სამადაშვილი წელს პირველად არის „შემოღწომის ლეგენდა“ ჟიურის წევრებს შორის. აინტერესებს კონკურსის მიმდინარეობა, ყურადღებით აკვირდება ფინალისტებს და თავის შთაბეჭდილებებს გვიზიარებს.

„კონკურსი მეგნაკლებად თამაშია, შოუ, ყველაზე კარგი თამაში, რომელიც ბევრ თამაშს ჯობია. სრულიად ეგოცენტრიკად მომწონს ამ გარემოში და ადამიანებთან, ახალგაზრდებთან ყოფნა. მიუხედავად იმისა, რომ ერთმანეთს არ იცნობენ, ყველა ერთად აგაბრებს დროს, მათ საერთო ინტერესები და მიზანი აქვთ. საბოლოოდ, ვიმელოუნებ რომ კარგი კრებული გამოვა, და იმ კრებულში თუ რამდენიმე ძალიან კარგი ნაშრომი იქნება, „შემოღწომის ლეგენდა“ ნამდვილად გაამართლებს კიდევ ერთხელ თავის არსებობას“, – გვეუბნება ანა.

იმპროვიზაციული გური დღის 11 საათზე დაიწყო. წინანდლში ცევა, თუმცა ფინალის კონსტრუქციის ორგანიზატორებს თსუ-სა და კომპანია „სილაქნეს“ საუქრები აქვთ – თბილი პუდები, ქუდები და წერისთვის საჭირო ნივთები მათ განკარგულებამია.

წერის პროცესს თვალს ადევნებს თსუ რექტორი გიორგი შარვაშიძე. „კონკურსის მონაწილეებმა ცოცხალი დაბეჭდვა მიიღეს, თუმცა ძალიან კარგი განწყობა აქვთ და იმედია, თავს გაართმევენ. „შემოღწომის ლეგენდა“ ბევრი კონკურსანტისთვის ლიტერატურული შესვლის პირველი შინაა. დიდი იმედი მაქვს, წლებადელი კონკურსის შემდეგ ბევრი ახალი სახე გამოჩნდება“, – ამბობს თსუ რექტორი.

ბატონოვსა მ-4 გვ.

ახალგაზრდა მთარგმნელი თსუ-დან გიორგი ხულორაძე: „მინა რაღაც ღირებული შემიძინა...“

ახალგაზრდა მთარგმნელი გიორგი ხულორაძე ჯერ მხოლოდ 23 წლის არის, მისი თარგმანები კი უკვე ორ წინადასტურებულ, მათ შორის ერთი გასულ წელს დაიბეჭდა, მეორე კი ბეჭდვის პროცესშია. გიორგიმ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის მიმართულმა წელს დაამთავრა. სპარსული ლიტერატურით ჯერ კიდევ ბავშვობაში დაინტერესდა. ამ დროისთვის უკვე იცნობდა, თუმცა ალბათ არ წარმოუდგენია, რომ 23 წლის ასაკში უკვე ცნობილი და წარმატებული მთარგმნელი იქნებოდა.

„მე ვარ თანასოფელი დიდი ქართველი მთარგმნელის მაგალი თოღუასი, რომელმაც სპარსულიდან ქართულად ლირიკის თარგმნის გრადიცი შექმნა. 14-15 წლის ვიყავი, როდესაც პირველად გავეცანი სპარსული პოემის ნიმუშებს და მისმა არაჩვეულებრივმა ქართულმა თარგმანებმა იმდენად დიდი გავლენა მოახდინა ჩემზე, რომ დამამთავრებულ კლასში გადავწყვიტე სწორედ სპარსულის მიმართულებით გამეგრძელებინა სწავლა“, – ამბობს გიორგი.

გვ. 3

ლიტერატურა – საქართველოში თსუ ბაცვლითი სტუდენტური პროგრამის მონაწილის შთაბეჭდილება

ოსტეია მეილუგი ლიტერატურაზე გაცვლითი პროგრამით ჩამოვიდა. ის ელნიუსის უნივერსიტეტის ბაკალავრიატის სტუდენტია პოლიტიკის მეცნიერების მიმართულებით. თსუ-ში სტუდენტებს ახალშუალედური გამოცდები აქვთ, მათ შორის ოსტეია-საც. მიუხედავად ამისა, ჩვენთან შეხვედრას მაინც ახერხებს. ყველაზე მეტს ქართულ სტუმართმოყვარეობასა და სუფრის გრადიციებზე საუბრობს. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში უკვე გააჩინა მეგობრები და პაირებს, რომ მომავალში მათთან შესახვედრად კიდევ ბევრჯერ ჩამოვიდეს.

„უფიქრობ, კარიერისთვის და მომავალშიც, მნიშვნელოვანია იცოდე სხვადასხვა ქვეყნების სტრუქტურა, განვითარება, კულტურა, ეს შესაძლებელია თეორიულად, თუმცა, ვფიქრობ პრაქტიკაში, ამ ყოველივეზე დაკვირვება უფრო მუსტ შთაბეჭდილებას შეგიქმნის. დარწმუნებული ვარ, რომ ქვეყნის შესწავლის საუკეთესო გზა ხალხთან ინტერაქციაა.“

გვ. 3

„ლაბინტურება პირდაპირ მიჰყვება მანქანების ნაკაღს და რელიეფს“ თსუ SMART|AtmoSim_Lab ჰაერის ლაბინტურების მაჩვენებლებს იკვლევს

1-ლი გვერდიდან

გარდატეხილი გარემოს ანალიზის მეთოდებში. სტრუქტურული ავრთვები მონაცემებს ქალაქის სხვადასხვა წერტილებში და ახდენენ დამაბინძურებლების ანალიზს ლაბორატორიაში“ – გვეუბნება ვითორგი ჯაბუაძე.

SMART|AtmoSim Lab-ის შექმნის იდეა იულისის კვლევით ცენტრთან თანამშრომლობის პარალელურად გაჩნდა. ლაბორატორია 2017 წლის 29 სექტემბერს ფაბრიკურ და ანალიზური ქიმიის კათედრაზე გაიხსნა.

„ჩვენს ლაბორატორიაში მიღებული ნიმუშების ანალიზის გარდა, სამეცნიერო კვლევებიც მიმდინარეობს. ჩვენ ვიკვლევთ და ვხეყვით ხარისხის კონტროლის მეთოდებს. ჰაერის სასუფთაოე ყველა ჩვენგანის ინტერესის სფეროშია, ხშირად აპროგნოზებიც მოქალაქეები ამ საკითხს და ამდენად, ეს პროცესი მუდმივად ყურადღების ცენტრშია, ასეც უნდა იყოს. გარემოს დაცვის ცენტრს ძალიან კარგი საინფორმაციო ქსელი აქვს, მათ რამდენიმე სადგური განათავსეს ქალაქში. ჩვენი სადგური თსუ მეორე კორპუსში მდებარეობს. თუმცა, გარემოს დაცვის სადგურებისგან განსხვავებით, ჩვენ შეგვიძლია ნიმუშები ავიღოთ სხვადასხვა ლოკაციებზე. ლაბორატორიის ქაბსნაში აქტიურად მონაწილეობდა ქალაქ თბილისის მერია, რომლის დაფინანსებითა და ხელშეწყობით ავიყვანეთ თანამშრომლებიც. მერიას პერიოდულად ვაწვდით ანგარიშებს.“

ჩვენი ერთ-ერთი დანიშნულებაა მთავრობის კვალიფიკაციური კადრები, სტუდენტები, ვისაც შეეძლება ამ მიმართულებით კვლევა გააგრძელოს, საჯარო თუ კერძო სექტორში“, – ამბობს ვითორგი ჯაბუაძე.

ლაბორატორიაში განთავსებული უახლესი აპარატურის მონაცემების და-

მუშაობა და ინტეგრირდება ყველაზე რთულ პროცესს ვარმოადგენს. აქ მუშაობის ერთი დღე დამოკიდებულია წინასწარ გაწერილ გეგმაზე. პირველ რიგში, აუცილებლად უნდა განისაზღვროს საკვლევი ტერიტორია. ტერიტორიის განსაზღვრისა და აპარატურის განთავსების შემდეგ, იწყება ნიმუშების შეგროვება, მათი ლაბორატორიაში მიგანა და ანალიზი.

„ამ პროცესს უკვე დამოუკიდებლად ახორციელებენ თსუ სტუდენტები. ისინი თავისუფალ დროსაც კი აქ არიან და ცდილობენ მიიღონ მეტი გამოცდილება. მონაცემთა დამუშავებაში მათემატიკის გეგმარების, მათ შუქლიათ ჩვენი სენსორებიდან ინფორმაციის ამოკრება და გამოყენება. მაგალითად, ნახშირორჟანგის სენსორი მუსგ ინფორმაციას გვაწვდის, ამოგის თქილებს სენსორებისგან განსხვავე-

ბით, რომელთა დაფიქსირება მოგვადართულია, თუმცა გარკვეული შედეგები გვაქვს ამ მიმართულებით.

ჩვენი მნიშვნელოვანია ასევე დაბინძურების დინამიკის შესწავლა. ჰაერის დაბინძურების დინამიკის მიხედვით ერთი კონკრეტული ციფრი ვერ გვექნება. ის ყოველ წუთს იცვლება მისი ადგილმდებარეობიდან გამომდინარე. ამიგომ საჭიროა ვიცოდეთ, როგორ ვრცელდება დაბინძურება და სად მიდის. ძირითადი დაბინძურების წყარო დედაქალაქში ავტოტრანსპორტია. დაბინძურება კი დამოკიდებულია იმაზე თუ სად და რამდენ ხანს ჩერდება ავტომობილი ქუჩაში და რა სიმაღლეზე ადის დაბინძურებული ჰაერი“, – გვიხსნის ვითორგი ჯაბუაძე.

ამ საკითხების დასამუშავებლად ლაბორატორიაში სპეციალური დრონი

არსებობს. მასზე ბალონს ამავრებენ და სხვადასხვა სიმაღლეზე უშვებენ ნიმუშების ასაღებად.

„დაბინძურება პირდაპირ მიჰყვება მანქანების ნაკაღს და რელიეფს. მაგალითად, ვარაზის ხეზე ნაკაღი საკმაოდ დიდია, შესაბამისად დაბინძურების დონე მაღალია, განსაკუთრებით შუა ნაწილში, სადაც მანქანები დიდი სისწრაფით მოძრაობენ. ეს ტერიტორია ჩაკეტილია და დაბინძურებული ჰაერი არ ნიაღვრება. საცობში მდგარი მანქანა იმდენად არ აბინძურებს ჰაერს, როგორც ჩქარა მიმავალი მანქანა. რამდენჯერმე ვარაზის ხევის მონაკვეთი სამ ადგილას გავმომეოთ, თავში, შუაში და ბოლოში. როგორც უკვე ვთხარით, შუა ნაწილი ყველაზე დაბინძურებული აღმოჩნდა.“

მოგვად, აფასებენ დღეღამურ საშუალო სიფუაციას, ღამით ჰაერი

სუფთაა და ჯამში საშუალო დაბალი გამოდის. სწორედ ამიგომ, ვფიქრობთ, ერთსაბოთანი შეიღედის შეფასება საინტერესოა. რაც უფრო შეამცირებდროს, მით მეტ მუსგ მონაცემს მიიღებ. დაბინძურება ერთ წუთს შეიძლება მაღალი იყოს, რადგან იმ ტერიტორიაზე დიდი ნაკაღი შეინაშნებოდა და მეორე წუთის, საერთოდ არ იყოს“, – ამბობს ვითორგი ჯაბუაძე.

ლაბორატორიაში აქტიურად არიან ჩართული თსუ სამივე საფეხურის სტუდენტები. ზოგი უშუალოდ მერიის მიერ დაფინანსებულ პროექტშია ჩართული, ზოგიც დამოუკიდებლად მუშაობს. გასულ წელს, ლაბორატორიაში ჩატარებული სამეცნიერო კვლევების საფუძველზე სამი სამაგისტრო და ორი საბაკალავრო ნაშრომი წარადგინეს თსუ სტუდენტებმა. აქ მიღებული გამოცდილება მათ საშუალებას აძლევს დასაქმდნენ სხვადასხვა კერძო თუ საჯარო ორგანიზაციაში და აწარმოონ კვლევები ამ მიმართულებით.

„მიშენლოვანია ისიც, რომ არ ვკონცენტრირდებით მხოლოდ თბილისში. ჩვენს ლაბორატორიაში რამდენიმე სხვა ქალაქის პროცესებიც ჰაერის კვლევაც გვაქვს. მათ შორის რამდენიმე სტუდენტის კვლევა, რომელიც მცხეთაში განხორციელდა და საკმაოდ კარგი შედეგები გვექნა. დროით ვაგრძელებთ მონაცემებს ქალაქის შემოგარენშიც, მაგალითად, ლისის ტერიტორიაზე, სადაც ძალიან სუფთაა ჰაერი“, – ამბობს ვითორგი ჯაბუაძე.

AtmoSim Lab-ის მომავალში ბევრი გეგმა აქვს. ლაბორატორია აგრძელებს, როგორც სასწავლო პროცესში ჩართვას, ისე სხვადასხვა პროექტების განხორციელებას. უკვე არსებული მონაცემებისა და შედეგების ხელახალ კვლევისა და ანალიზს.

როგორ ვმართავთ მყარ ნარჩენებს და რას ვაკეთებთ სხვის სასარგებლოდ? – თსუ დოქტორანტიები რუსთაველის ფონდის ბამარჯვაბული კვლევების შესახებ

1-ლი გვერდიდან

როგორც ლაურა გვიხსნის, საქართველოში სტიქიური ნაგავსაყრელები მდინარეების ხეობებში, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებთან, დასახლებულ პუნქტებთან ახლოს მდებარეობს. პრობლემის აქტუალობასაც სწორედ ეს განაპირობებს.

„ღამიანის მიერ წარმოებული ნარჩენი მრავალფეროვანი კომპონენტების ნარევი: მინის ბურთები, მანქანაგურა, პლასტმასი, ლითონები, საკვები პროდუქტების და სხვა. მასში შერეულია ისეთი სახეობითი ნარჩენები როგორცაა ვერცხლისწყალი, ფოსფატები, გოქსიკური ქიმიკატები, საღებავები და სხვა. უმრავლესობა ბიოდეგრადირებადი, აბიანების ნიადაგს, მიწისქვეშა წყლებს და მძიმდება ტერიტორიაზე იწვევს სუნის გავრცელებას, ხდება დაავადებების მომრავლება. ლაბის შედეგად წარმოქმნილი მეთიანი ხშირად თვითაღვებდა და იწყება დანარჩენი ნარჩენების წვა, რის შედეგადაც წარმოქმნილი მანვე ნეითიერები იწვევს აგმოსფეროში. ინსინერაციის ის ფორმა, რაც დღეს საქართველოს ნაგავსაყრელებზე ხდება, ანუ ნარჩენების განურჩევლად დაწვა პირდაპირ პოლიგონებზე, სახიფათოა გარემოსთვის, ადამიანის ჯანმრთელობისთვის მტკად სარისკოა და როგორც უკვე აღვნიშნე სხვადასხვა დაავადებების გავრცელების საშუალება“, – ამბობს ლაურა.

მისი მიზანია გამოკვეთოს აღნიშნულ სოფლებში დაბინძურების ხარისხი, კონკრეტული ნეითიერები, რომელიც იწვევს ნიადაგსა და გრუნტის წყლებში. პროექტის ფარგლებში ლაურა GIS ტექნოლოგიების გამოყენებით შერჩეულ ტერიტორიებზე ნიადაგის და წყლების დაბინძურებას შეაფასებს.

„ყველაზე მნიშვნელოვანი, რაც უნდა გავითვს, ეს არის მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლება. ინფორმაციის და ეკოლოგიური კულტურის ნაკლებობა იწვევს სტიქიური ნაგავსაყრელების მომზადებას, ნარჩენების მიმართ დაუღებარი დამოკიდებულების ჩამოყალიბება უარყოფითად აისახება, როგორც უკვე ვისაუბრეთ გარემოზე, ადამიანთა ჯანმრთელობაზე და გურიმის ინფრსტრუქტურის განვითარებაზე, რაც ერთ-ერთი პრიორიტეტული დარგია ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკაში.“

კაცობრიობის ამოცანაა: წარმოება მინიმალური ნარჩენით, წარმოქმნილი ნარჩენის გამოყენება მისი რეციკლირების გზით, ნაგავსაყრელებზე ნარჩენების მინიმალური რაოდენობის განთავსება. ამ ამოცანის წინაშე დგას საქართველოც, რომელმაც მნიშვნელოვანი ნაბიჯები უნდა გადადგას ნარჩენების მართვის მხრივ. როგორც ვიცით, საქართველო-ევროკავშირის ასოციაციის შესახებ შეთანხმების ხელშეკრულების 302-ე მუხლის თანახმად, ქვეყანამ უნდა უზრუნველყოს ნარჩენების ეფექტიანი მართვა, წყლის და ნიადაგის ხარისხის კონტროლი, გარემოსდაცვითი მმართველობა, რომელიც მოიცავს გარემოზე მუქმელების შეფასებას. აქედან გამომდინარე ვფიქრობ პროექტის თემა იმდენად აქტუალურია, რომ უპირატესობა მიანიჭოს“, – გვიყვება ლაურა.

ნოვინგემის უნივერსიტეტის (დიდი ბრიტანეთი) მაგისტრი ქვეყნის ეკონომიკაში, თსუ დოქტორანტი რაგი მექვიანი ამბობს კიდევ ერთი თსუ-ელია, რომელმაც მთავარ რუსთაველის კონფერენციის სამეცნიერო ფონდის 2019 წლის დოქტორანტთა საგრანტო კონკურსში გაიმარჯვა კვლევითი პროექტით „პროსოციალური ქვეყნის ეკონომიკაში და სახელმწიფო ინსტიტუტების გაყვანა საქართველოს მაკროეკონომიკაში“. რაგი კვლევის შესახებ ჩვენთან საუბარს,

პროსოციალური ქვეყნის განმარტებით იწყებს.

„სოციალურ მეცნიერებებში გერმანი პროსოციალური ქვეყნის შემოღებულ იქნა სოციოლოგიური ფრაქციის მიერ და ფართო გაგებით განმარტებულია, როგორც სხვის საკეთილდღეოდ მიმართული ნებაყოფლობითი საქმიეული, როგორცაა მაგალითად ურთიერთდახმარება, სამართლიანობა, თანამშრომლობა, ქველმოქმედება და ა.შ. პროექტის ყურადღების ცენტრში მოქცეულია თანამშრომლობა, როგორც პროსოციალური ქვეყნის და მისი გავლენა ეკონომიკური ურთიერთობების ეფექტიანობაზე და ამასთანავე, სახელმწიფო ინსტიტუტების გავლენა თავად პროსოციალურ ქვეყანაზე“, – გვეუბნება ის.

რაგი მექვიანიშვილის კვლევა უკვე აქტიურ ფაზაშია. მიმდინარეობს ეკონომიკური ექსპერიმენტის კომპიუტერული პროგრამაში განახლების შეგანა და ქართული ვერსიის შემუშავება, რის დასრულების შემდგომაც მოხდება ექსპერიმენტის გესტირება კომპიუტერების ოთახში.

„პროსოციალურ ქვეყნის „მინისგრიული“ თეორიული ეკონომიკისათვის საერთოდ უცხოა. ნეოკლასიკური თეორიული ეკონომიკა, რომელიც გაბატონებულია ეკონომიკურ მეცნიერებაში და განსაკუთრებით ეკონომიკურ განათლებაში, ეფუძნება ადამიანის სრული ეკონომიკის პოსტულატს. მრავალი ეკონომიკური ექსპერიმენტი და რაც უფრო მთავარია რეალური ეკონომიკური ქვეყნის ცხადყოფს, რომ ადამიანი მხოლოდ საკუთარი კეთილდღეობის შეპყრობილი ეგოისტი ინდივიდი არ არის, მას სხვების კეთილდღეობაც აინტერესებს, რისთვისაც მოგვიერ უარსაც კი ამბობს პირად ინტერესზე. ეკონომიკურ მეცნიერებაში სწორედ ქვეყნის ეკონომიკის მიმართულებით, რომელიც აღიარებს პროსოციალური ქვეყნის და პირველ რიგში, თანამშრომლობის მნიშვნელობას ეკონომიკაში, რის საკვლევედაც მეგწილად იყენებს ლაბორატორიული და სხეულ ექსპერიმენტის მეთოდებს“, – გვიხსნის რაგი.

სანამ კვლევის პრაქტიკული ნაწილი განხორციელდება, რაგი თეორიულ საფუძველზე გვეაცნობს. მისი თქმით, საერთო სოციალური კეთილდღეობისკენ მიმართული სახელმწიფო პოლიტიკა უფრო ეფექტიანად მიიღწევა

პროსოციალური ქვეყნის ხელშეწყობის, კულტივაციის და გაძლიერების გზით.

„ეკონომიკური ურთიერთობათა უმეტესი ნაწილი შეიცავს პირადი და საზოგადოებრივი ინტერესის დაპირისპირების ელემენტს, რაც უპირველეს ყოვლისა საზოგადოებრივი ღირებობის წარმოების დილემის ვექვლინება. ეკონომიკური ურთიერთობის დროს, ეგოისტი ინდივიდი ყოველთვის ეცდებიან ოპორტუნისტულად მოიქცნენ და „ზოგიერთი მგზავრის“ პიზიციის დაიკავონ – მიიღონ საზოგადოებრივი ღირებობის სხეების ხარჯზე მიიღოს გაუმჯობესებული გარემოს დაცვა; შენაგანის გარეშე მიიღოს გაუმჯობესებული შრომითი პირობები; არ დახარჯოს დრო და ძალისხმევა სოციალური ნორმის აღსრულებაზე იმაზე გათვლით, რომ ამას სხვა გააკეთებს (გარემოს დაბინძურება, მოუწესრიგებელი სახეობები სხვის სადარბაზო, ცოცხალ რიგში ურიგოდ გასვლის მცდელობა და მსგავსი ქმედებები). ყოველ ასეთ ცალკეულ და მრავალ ინდივიდულურ გადაწყვეტილებას მიყვებარს სუბოპტიმალური და არაუეფექტიანი ეკონომიკური შედეგებამდე: არასაკმაბრისი გარემოს დაცვა, უთანასწორო შრომითი პირობები, არასაკმაბრისი მართვის ნორმები, დაბინძურებული გარემო და ა.შ.“

ოპორტუნისტული ქვეყნის დასაძლევად თანამედროვე საზოგადოებებში

არსებობს შესაბამისი სახელმწიფო ინსტიტუტები (მაგ. სასამართლო, პოლიცია და ა.შ.). თუმცა ეკონომიკა, სადაც მხოლოდ სახელმწიფო ინსტიტუტებზეა დაკონტროლებული ეკონომიკური ნაკლებად ეფექტიანია. თუ დაეუშვებო, რომ ვრცელად ეგოისტი „Homo Economicus“-ის პარადიგმაში, სახელმწიფო ინსტიტუტების ოპორტუნისტული ქვეყნის შემცირების მიზნით, სანქციებზე დაფუძნებული პოლიტიკის გაგარების გარდა სხვა არჩევანი არ რჩებათ. ესეთი სოციალური და ეკონომიკური პოლიტიკა კი თავისთავად დიდ ხარჯებით არის დაკავშირებული. მაგრამ თუ კი გამოვალთ „Homo Economicus“-ის პარადიგმიდან, მაშინ არსებობს უფლება აქვს შევღოთ ატვინგაიული შედეგებს: საერთო სოციალური კეთილდღეობისკენ მიმართული სახელმწიფო პოლიტიკა უფრო ეფექტიანად მიიღწევა პროსოციალური ქვეყნის ხელმეყობის, კულტივაციის და გაძლიერების გზით. თუ სახელმწიფო ინსტიტუტების მხრიდან ხელი შეეწყობა ისეთი გარემოს დამკვიდრებას, სადაც თანამშრომლობა და ნდობა არის დაცული და შენარჩუნებული, სახელმწიფო ინსტიტუტების მხრიდან ნაკლებად საჭირო ხდება ხარჯიანი მექანიზმების შემოღება. სწორედ ამ მიდგომას იმარტებს ჩვენი პროექტი. შედეგობიდან არ უნდა გამოვდარდეს, რომ თეორეტიკული ქვეყნისგან თავად სახელმწიფო ინსტიტუტებიც არ არიან დაცული. არაუეფექტიანი, სუსტი და კორუმპირებული სახელმწიფო ინსტიტუტების მხრიდან სახელმწიფო ეკონომიკის მზარდი განვითარების ერთ-ერთ მთავარ შემაფრტხებელ მიზეზად, განსაკუთრებით გარდაბავალ ეკონომიკებში. ჩვენი ამბით, საქართველო ამ მხრივ კვლევის საინტერესო ობიექტია. საქართველომ ბოლო ათწლეულების მანძილზე მნიშვნელოვანი სოციალურ-ეკონომიკური და პოლიტიკური ტრანსფორმაცია განიცადა“, – ამბობს რაგი.

პროექტი უკვე დაწყებულია. საბოლოო შედეგებზე მოგვიანებით ისაუბრებს. მინამდე გარკვეულ სართულებთან გამკლავება მოუწევს. ექსპერიმენტის გამართული პროგრამული უზრუნველყოფა სჭირდება, საჭიროა ექსპერიმენტის დოკუმენტაციური ნაწილი და ინსტიტუტების მომზადება, თუმცა როგორც გვეუბნება, ყოველთვის ეს გადამაბავია.

ოსურ არქეოლოგიის აღმოჩენა კვიპროსზე და ფაზისის აღმოჩენის საერთაშორისო კვლევის გეგმები

1-ლი გვერდიდან

ლექსი საქართველოსა და კვიპროსის სიძველესა და არქეოლოგიის შედარებით ქართული სამეცნიერო წრეების მოღვაწეობის წყალობით, – აღნიშნავს ეხსტანგ ლიჩელი.

კვიპროსულმა მხარემ ოსურ ექსპედიციის მიერ აღმოჩენილი კვიპროსული წარწერის მცირე, მაგრამ უაღრესად მნიშვნელოვანი ფრაგმენტის კვიპროსული წარწერების კატალოგში შეტანის ნებართვა უკვე ითხოვა. არქეოლოგიური სამუშაოების პარალელურად, ოსურ არქეოლოგიური მისიის წევრები შეხვდნენ კვიპროსის ქართული დიასპორის წარმომადგენლებს, აგრეთვე კვიპროსის საკვირაო სკოლის მოსწავლეებს.

„არქეოლოგიური გათხრები სოფელ სოფგადესის მიმდებარე გერიტორიაზე დაიგეგმა, ამ არჩევანს ჰქონდა ორი საფუძველი, პირველი XVI საუკუნის ქრონიკაში (სგფუნა ლუზინიელის მიერ 1580 წელს პარიზში გამოცემული წიგნი „აღწერილობა კუნძულ კვიპროსისა“) სწორედ ეს რეგიონია მითითებული ქართველ სასულიერო პირთა სამოღვაწეო ასპარეზად; მეორე საფუძველის მიხედვით, ჯერ კიდევ 2015 წელს ჩატარებული სადაზვერუო სამუშაოების შედეგად მიკვლეული იყო გარკვეული კონსტრუქციის არსებობის მიმართებით ნაშთები“, – გვეუბნება ეხსტანგ ლიჩელი.

სოფგადესის ნაეკლესიარი, სადაც 2017-2018 წლებში ჩატარდა გამოკვლევები, კვიპროსის სამხრეთ ნაწილში, ქ. ლარნაკას მუნიციპალიტეტში, სოფ. კიგის, დასავლეთით მდებარეობს. მცირე გორაკის თხემზე შემორჩენილია დიდი ნაეკლესიარი,

რომლის ფართობი 252 მ²-ია. კვიპროსზე ოსურ არქეოლოგიის მნიშვნელოვანი აღმოჩენები 2016-2017 წლებში იწყება. როდესაც ოსურ არქეოლოგიის სოფელ ალაშინოსში ქართველი ბერების მიერ აგებულ ნაეკლესიარს მი-

აქვლივს. „2017 წლის აგვისტოში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არქეოლოგიის ინსტიტუტმა მოიპოვა დაფინანსება რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ გამოცხადებულ კონკურსში. ამ პროექტის მიზანია კუნძულ კვიპროსზე არსებული ქართული კერების მოძიება და შესწავლა. ჩვენთან ერთად აქტიურად მუშაობენ ოსურ სტუდენტები, განურჩევლად იმისა, თუ რომელ საფეხურს მიუყუთნებიან. მთავარია ჰქონდეთ სავსე სამუშაოების შესაბამისი კვალიფიკაცია. გადაჭრით შემოიღია ვიქტორი,

ჩვენს სტუდენტებს აქვთ შესაბამისი კვალიფიკაცია, რასაც ხელს უწყობს ის სამუშაოები, რომლებიც გრაკლიან გორაკზე მიმდინარეობს“, – ამბობს ეხსტანგ ლიჩელი.

ეხსტანგ ლიჩელი კიდევ ერთი ფართომასშტაბიანი პროექტის შესახებ გვეუბნება. ანტიკური ქალაქის ფაზისის მუსიკა ადგილობრივების განსაზღვრებულ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არქეოლოგიებთან ერთად, კობეს (იაპონია) უნივერსიტეტის წარმომადგენლებიც იმუშავენ. მიმდინარე წელს იწყება თანამშრომლობა იაპონიის კოსმოსური კვლევის ლაბორატორიასთან (JAXA – Japan Aerospace Exploration Agency) და იაპონიის უმსხვილეს მრავალღარგოვანი ინსტიტუტთან RIKEN-თან. სადაზვერუო გაცვლები უკვე

განხორციელდა კოლხეთის ნაკრძალის გერიტორიაზე.

პროექტი ძველი ბერძნული კოლონიის, კოლხეთის უდიდესი და ყველაზე განვითარებული ქალაქის ფაზისის ღრმად უცნობი ადგილმდებარეობის აღმოჩენას ეხება. კობეს უნივერსიტეტის აღმასრულებელი დირექტორის, პროფესორ მიმუგანის ინიციატივით, მიღებულია გადაწყვეტილება პროექტის განხორციელების ამსახველი დოკუმენტური ფილმის გადაღების თაობაზე.

„ფაზისი, როგორც კოლხეთის დაწინაურებული და კულტურულად განვითარებული ქალაქი, ყოველთვის იყო ქართველი და არაქართველი სპეციალისტების განსაკუთრებული ინტერესის საგანი. ბერძნულ და ლათინურ ლიტერატურაში შემორჩენილია ფაზისის მდებარეობის აღწერა და ამ აღწერის საფუძველზე არაერთი მოსაზრებაა გამოთქმული ფაზისის ლოკალიზაციის შესახებ. არსებობს 12 ასეთი მოსაზრება, არქეოლოგიურად არც ერთი არ არის დადასტურებული“, – გვიყვება ეხსტანგ ლიჩელი.

ახალგაზრდა მთარგმნელი ოსურ-დან ბიორბი ხულორდია: „მინდა რაღაც ღირებული შევქმნა...“

1-ლი გვერდიდან

2015 წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის მიმართულებაზე ჩაირიცხა. სწორედ ამ პერიოდში დაიწყო სპარსული სწავლა, მოკლევადიანი სასწავლო კურსით რამდენიმეჯერ ირანშიც იმყოფებოდა, მესამე კურსზე კი უკვე იმ დონეზე იყო ენა, რომ მისმა თარგმანებმა დაიდა მოწონება დაიმახსურა, გამოცემილია „ინგლექტმა“ ამ თარგმანების სადამოუკო კრებული „ცვლადობა“ გამოცემა. ახლა თარგმანების მეორე კრების გამოსაცემად ემზადება, გარდა ამისა, კონსტანტინე გამსახურდიას 126 წლისთავთან დაკავშირებით, გიორგი არის შემდგენელი წიგნისა, სადაც შეტანილია 126 მოვლენა კონსტანტინე გამსახურდიას შესახებ.

ლია, ყველა დამწყებმა მთარგმნელმა ის მთარგმნელობითი ლიტერატურა და მრავალსაუკუნოვანი ისტორია იცოდეს, რაც საქართველოში არსებობს. სწორედ

ამ მეთოდებს მიმყვება თვითონაც, ცდილობს თავის თარგმანებში ავტორის ნიშნულს რაც შეიძლება მეტი სიმუსიკით გადმოიგანოს, თუმცა, როგორც აღნიშნავს გარკვეული დანაკარგები ყოველთვის იქნება.

„სპარსული ენა ძალიან ხაგოვანი და მდიდარია, ქართული ენის დიდი შესაძლებლობები კი საშუალებას მაძლევს ურთულეს გექსტავს კი ჩვენს ენაზე გამოვხატო და გავსაზღვრო. ბევრი პოეტის შემოქმედება მაქვს ნათარგმნი, თუმცა სპარსულ ლიტერატურაში, ჩემთვის გამორჩეულია ომარ ხაიამი, მისი შემოქმედება მსოფლიოში ცნობილი. გარდა ამისა, თუ ასე შეიძლება ითქვას, მისი რომაიები გენიალური უბრალოების თვალსაჩინო მაგალითია. ერთ პაგარა ლექსში, ოთხად ოთხ სტრიქონში მას შეუძლია ჩააგოს უამრავი რამ – ამაოება, საწუთროს სწრაფწარმავლობა, უამთა სელის მიერ მოგვრალი მწუხარება“.

ახალგაზრდა მთარგმნელს ცოცხანი წინ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა პოეტური თარგმანისთვის ჯემალ ჯაიამის სახელობის პრემია გადასცა. თავად გიორგის მაიჩნია, რომ ჯერ ღირებული ბევრი არაფერი შეუქმნია, სურს პროფესიას რაც შეიძლება კარგად დაეუფლოს. სამომავლოდ, ოსურმა მაგისტრატურაზე სწავლის გავრცელებას აპირებს, შემდეგ დოქტორანტურაზე. თვლის, რომ მიზნამდე ჯერ იღივსა აქვს.

„მინდა რაიმე ღირებული შევქმნა, შევძლებ თუ არა ამას, დრო გვიჩვენებს“, – ამბობს ის.

უნგრული ენის სალექსიო კურსი ოსურ სტუდენტებისთვის

ოსურ უწყვეტი განათლების ცენტრში უნგრული ენის სწავლა უკვე დაიწყო. კვირამი ორჯერ ორი საათის განმავლობაში ახალი ინიციატივით დაინტერესებული სტუდენტები უნგრული ენის სპეციალისტის გაკვეთილებს ესწრებიან და საქართველოში ალბათ ერთ-ერთ ყველაზე ნაკლებად გავრცელებულ ენას ნელ-ნელა სწავლობენ. თუ უნგრული ენა სტუდენტების ინტერესს ბოლომდე შეინარჩუნებს, მაშინ 42 საათიანი სალექსიო კურსის შემდეგ მათ უნგრული საბაზისო ღრმად ეცოდინებათ. სტუდენტების შიდაინიციტივით, რომ მოსახლენულზე დიდად, ამას გაკვეთილებზე მათი რაოდენობაც ადასტურებს. უნგრული ენის კურსზე შეხვდებით სხვადასხვა ფაკულტეტის, ერთმანეთისგან სრულიად განსხვავებული, მიმართულებების სტუდენტებს.

მაკა ხაგაპურიძე ერთ-ერთი მათგანია. ის ოსურ მუსგ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქიმიის მიმართულების მეორე კურსზე სწავლობს. უნგრული ენის მიმართ განსაკუთრებული ინტერესი აქამდე არასდროს ქონია, მეტიც, უნგრული ენის სალექსიო კურსის შესახებ ზაფხულში შემთხვევით გაიგო და დაინტერესდა.

„სიახლეა, გარდა ამისა მასშტაბური ნამდვილად არ არის, განსხვავებული ენაა. საქართველოში უნგრული ალბათ ძალიან ცოცხად არ არსებობს იცის. როდესაც სალექსიო კურსის შესახებ შევიტყვე, ინტერესი მასალები მოვიძიე, გადავხედე და დამაინტერესა“, – ამბობს მაკა.

იმელები გაუმართლდა. ჯერ სულ რამდენიმე გაკვეთილი ჩაუგარდათ. მცირე, მაგრამ გარკვეული ცოდნა კი უკვე მიიღეს. იმდენი, რომ ცოცხად ხანში გრამატიკულ ნაწილთან ერთად უნგრული კულტურის შესწავლასაც დაიწყებენ.

„ანბანი, გარკვეული სიტყვები, მისაღება, პაგარ-პაგარა დიალოგები ვისწავლეთ. ანბანი 46 ასო აქვთ, თითოეულ მათგანს თავის გამოთქმის სტილი და მანერა აქვს, რაც საკმაოდ რთულია. სიმართლე გითხრათ, არ მეგონა ასეთი რთული თუ აღმოჩნდებოდა. ყველაზე მეტად იაპონურ ენას ვამსგავსებ. თუმცა უფრო მგონია, რომ ბევრი ენის ნაშავია. მოგვიკარ ძალიან სასაცილოდ არის, გარკვეული სიტყვების წარმოთქმა ძალიან გვიკარ და ეს გაკვეთილებზე მხიარულებას ხშირად იწვევს. საერთო ჯამში საგაკვეთილო პროცესი ძალიან საინტერესოა“.

საინტერესოა საზოგადოების აერთიანებოვანი რეაქციებიც მაკოს ახალ გამოწვევასთან დაკავშირებით.

პირველი სადაზვერუო გაცვლა დასრულებულია. როგორც ოსურ არქეოლოგიის ინსტიტუტის ხელმძღვანელი გვეუბნება, უახლოეს მომავალში პროექტის განხორციელება აქტიურ ფაზაში შევა.

„ჩვენ მივალწით ფაზისის კვლევის იმ ეტაპს, რომელიც აქამდე არასდროს განხორციელებულა. ამ თვალსაზრისით, ქართველმა მეცნიერებმა, გეოლოგებმა, არქეოლოგებმა (პირველ რიგში, აკადემიკოსმა თითარ ლორთქიფანიძემ) მნიშვნელოვანი როლი ითამაშეს. განსაკუთრებული მადლობა ასევე პროფესორ ალექსანდრე კარგოზიას.

იაპონიაში ვორქშოპზე გეოლოგიური და სეისმოლოგიური ანალიზის საფუძველზე წარვადგინე მოსაზრება. მე ჩამოვიყალიბე განსხვავებული მე-13-ე დამოკიდებულება. საუბარია კოლხეთის ნაკრძალის გერიტორიაზე, პალასტომის გბასა და მდინარე ფიორის შესართავზე. შემდეგ ოსურ საერთაშორისო ჩვენ გვეუბნება სადაზვერუო გაცვლა, მოვიხსნეთ ყველაზე კრიტიკული ადგილი, სადაც გეოლოგიური ცვლილებები ჰქონდა ადგილი. შევედით ნაკრძალის 10 კმ სიღრმეში, იმისთვის, რომ წარმოგვედგინა ეკო სისტემა, რომელიც 2600 წლის წინ არსებობდა და გაგვემხსნელიანა ყურადღება იმ გეოლოგიური მიგრაციებისთვის, რაც იქ არსებობდა“, – ამბობს ეხსტანგ ლიჩელი.

ქართველ და იაპონელ მეცნიერების ერთობლივი მუშაობის შესახებ იდეა 2018 წლის ოქტომბერში, ბრიუსელში, კობეს უნივერსიტეტის ევროპულ ცენტრში ჩატარებულ საერთაშორისო ვორქშოპზე გაჩნდა.

ლიტერატურა – საქართველოში ოსურ განვლილი სტუდენტური პროგრამის მონაწილის შთაბეჭდილებები

1-ლი გვერდიდან

საქართველოს შემთხვევაში ეს ყოველივე ძალიან გამომარტვიდა. თქვენ ძალიან სტუდენტობისთვის, მეგობრული ხალხი ხართ. მოგზაურობა ყოველთვის კარგია, ის კრავს წარსულ და აწყო გამოცდილებას. საქართველო კონტრასტების ქვეყანაა. ხალხის სტუდენტობისთვის არის აქვს ძალია თავი გაგრძობიანის ამ ლამაზი ქვეყნის და, რაც მთავარია, „სუფრის“ ნაწილად. თამადა იმსახურებს პატივისცემას, გამოდის შესანიშნავი სიტყვით, ხუმრობს კიდევ და მეორე მხრივ, საუბრობს სერიოზულ თემებზე“, – გვიზიარებს თავის შთაბეჭდილებებს ოსკეია.

ბობს, თავის უცხოელ მეგობრებს ქართული სუფრის გრადიციების შესახებ ბევრს უყვება, და ეხსტანგს საქართველოში.

„არის საკითხები, რომელიც ძალიან მაწუხებს. მაგალითად, ძალიან მიჭირს თბილისში გადაადგილება, ხანდახან მანქანები მებრძობენ არ აჩერებენ და მუდმივად გვირდება დიდხანს ფიქრი, როგორ უნდა მიხვიდე ერთი ადგილიდან მეორე ადგილზე. ეს ხდება არა მხოლოდ თბილისში, არამედ მთელს საქართველოში. მიუხედავად ამისა, აქ ყოფნა ძალიან კარგია.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და მისი სტუდენტური სისტემა

ბელი ჩემი ყოველდღიურობის ნაწილია და შესანიშნავია იმ ადამიანებით, რომლებსაც აქ ვხვდები. ოსურ უნივერსიტეტი, სადაც მუდმივად შეგიძლია მიიღო ახალი ცოდნა და შეხვედე პროფესორებს, რომლებიც ნიშანდინებული არიან დაგეხმარონ ნებისმიერ შემთხვევაში. სტუდენტურ საცხოვრებელში ბევრი ადამიანი გავიცანი. ისინი არიან ძალიან კეთილები, თავამიანიები და მეორე ადგილზე მზად არიან დაგეხმარონ, არ აქვს მნიშვნელობა რა გვირდება. თუ უბრალოდ მშობერი ხარ, შეგიძლია შეხვიდე სამშობულოში, სადაც აუცილებლად შემოგთავაზებენ გემრიელ საჭმელს“, – გვეუბნება ოსკეია.

„უკ, მოვიღწე გემგანით“... „შემოღწევის ლეგენდა – 2019“

1-ლი გვერდიდან

„შემოღწევის ლეგენდა 2019“-ის ფინალისტებს შორისაა თსუ ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სტუდენტი, 19 წლის ილია ბაგაიძე. ის საუკეთესო ათეულში მყოფი მოხვდა. 2019 წელი მისთვის განსაკუთრებულია. ილია ლიგერატორული კონკურსის „ლიგერატორ“ ერთ-ერთი გამარჯვებული გახდა, არის პრემია „საბას“ და „წინანდლის პრემიის“ 2019 წლის ნომინანტი.

„ამ კონკურსებისგან „შემოღწევის ლეგენდა“ ნამდვილად განსხვავდება. ჩემთვის მეტობრებთან და ბევრ საინტერესო ადამიანთან ასოცირდება. მოკლედ, ლეგენდა სულ სხვა ამბავია, იცნობ ადამიანებს, ხდება იღვების გაცემა, როგორც გექსტებზე, ისე სხვა მრავალ თემასთან დაკავშირებით“, – გვეუბნება ილია.

„გასულ წელს ცოცხალი ვიყავი, ახლა უფრო თავისუფლად ვგრძნობ თავს, ნაცნობი გარემოა, ეს განწყობა ჩემი გექსტებზე მოქმედებს. ჩემი გექსტი საერთოდ არ ეხება გემგანს და მღვასს, თუმცა ჩანს ის ემოცია, რაც ამ თემამ გამოიწვია. შეიძლება ვილატისთვის „უკ, მოვიღწე გემგანით“ გაოცებისთანავე ასოცირდება, თუმცა ჩემთვის უფრო მეტად შიშია და მოლოდინი. გექსტი ორ მწერალს ეხება, რომლებსაც თავიანთი ნაწერის გამო ასამართლებენ“, – გვეუბნება ილია.

რა ბედი ეწიათ ილიას მწერლებს ვერ არ ვიცი, თუმცა სულ მალე ამ ამბის დასასრულს კონკურსისთვის შექმნილ სპეციალურ კრებულში წავეითებთ. კრებული საჩუქრად კონკურსის გამარჯვებულის დაჯილდოების საღამომზე მოსულ ყველა სტუმარს გადაეცემა.

ფინალისტებს შორის პირველად მოხვდა თსუ ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის სტუდენტი ხეიანა გაბაიძე. თუმცა, არა საკუთარი ინიციატივით. ხეიანასთვის „შემოღწევის ლეგენდა“ პირველი ლიგერატორული კონკურსია და ვერც აქ მოხვდებოდა, რომ არა მეგობარი, რომელმაც მისი მოთხოვნა კონკურსის შესარჩევ გურში გამოთავაზა და ამ ამბის შესახებ მასში შეიგყო, საკუთარი სახელი და გვარი საუკეთესო ათეულში როცა ამოიკითხა.

„როდესაც ეს ამბავი გავიგე, ბევრი ვიფიქრე, არ ვიცოდა რა გავაკეთებინა. წესით მე აქ არ უნდა ყოფილიყავი, უსამართლობა ვიგრძენი, დავიკავე სხვის ადგილი, რომელსაც ძალიან უნდოდა აქ ყოფნა. თუმცა, პატივი ვეცი იმ ადამიანებს, რომლებმაც ამ კონკურსში მრთმა ჩადეს, მე ამარჩიეს, იმ ადამიანებსაც, რომლებიც არჩული არიან და ჩემს მეგობრებს, რომლებმაც შემაგულაინეს, რომ ფინალურ გურში წავსულიყავი. თუმცა, ძალიან დამწყადა გული ამ ერთი ადამიანის გამო, მას ალბათ ბედნიერების დიდი ემოცია „მოვიპარე“. ორი დღისგან ბევრი დღეებითი მივიღე, კიდევ ერთხელ დავფიქრდი ახალ საკითხებზე. არაან აქ ადამიანები, რომლებთან ყოფნა მსიამოვნებს და არ მსიამოვნებს. ეს ყველაფერი კარგი გამოცდილებაა. გავიციანი საინტერესო და კარგი ბავშვები, იმედი მაქვს რომ ისინი კარგ მწერლებად ჩამოყალიბდებიან“, – გვეუბნება ხეიანა. როგორც ამბობს, ხშირად არ წერს. თუმცა, იღვები ყოველთვის აქვს. კითხვებზე მოვიდნენ თუ არა გემგანზე მასთან, გვეუბნება რომ მოვიდნენ.

„ვეცადე, მღვასა და გემგანთან მივსულიყავი ისე, რომ რისი თქმაც წერით მინდა, არ დაკარგულიყო. თავად წერის პროცესი ჩემთვის სასიამოვნო არასდროს არის. რამეც ვწერ ყველაფერი მნიშვნელოვანია, ეს ამბები ძალიან მოქმედებს ჩემზე. სამწუხაროდ, ამ ყველაფერს მარტივად და ბედნიერად ვერ ვაკეთებ. ჩემი ნაშრომი კი ეხება ფეხბურთს, ადამიანებს ვისაც ეს სპორტი უყვარს. საქართველოში ფეხბურთი გემით შემოიგანეს მემლაურებმა. ჩემი მშობლიური ქალაქის გუნდს „მერცხალი“ ჰქვია, მე დავწერე „მერცხალის“ სამ ფეხბურთელსა და ორ გულშემატკივარზე, რომლებიც სხვადასხვა პრობლემების გამო სამუშაოდ თურქეთში მიდიან, იქ ის ამბები გადახდებით თავს, რაც „ხდება ხოლმე“. თურქეთიდან გემი ბრუნდება და მთაქვს რაღაც, ეს „რაღაც“ ჩვენთვის კარგი არ არის. ჩემი ნაწერი არსებულ სოციალურ რეალობას ეხება. იმ ადამიანებს, რომლებიც პოპულარულია საერთოდ არ ჩანან, ლიგერატორ კი მათი სინგარი უნდა იყოს“, – ამბობს ხეიანა.

კონკურსის ფინალისტებს შორისაა ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტი თამარ ცინცაძე. მისთვის წერა ემოციების გამოხატვის ერთ-ერთი საშუალებაა. თუმცა ხშირად დღეებ არჩევანის წინაშე, დახატოს, თუ დაწეროს. მომავალში გვემხვება, რომ ორივე გააერთიანოს და საკუთარი ნაწერი ილუსტრაციებით გააფორმოს. „იმპროვიზაციულ გურში ჩემი ნაწერით კმაყოფილი არ ვარ, ვინ არის საკუთარი შემოქმედებით კმაყოფილი?! მითუმეტეს დროის სიმწირის გამო. ისეთი ნამდვილად არ გამოვიდა, როგორც სხვებს დაწვევდა. თუმცა ძალიან დიდი სიამოვნება მივიღე წერის პროცესში. არასდროს მქონია შესაძლებლობა, რომ მთელი დღე მხოლოდ დამეწერა. მთელი ჩემი მოთხოვნა დასაწყისა და დასასრულს ეხება, ისინი ერთმანეთს უერთდებიან და პირიქით. მიხდება მეტივე, რომ ერთის დაშთავრება მეორე ახალი ამბის დაწყების მანიაა. მინდოდა, რომ ეს საკუთარი თავისთვისაც დამეყვარებინა და მგონი დავეყავი“, – ამბობს თამარ ცინცაძე.

თამარ ცინცაძესთან ერთად ნინო ბაგაიძესაც გვაგანობთ, ისინი მეგობრები არიან. „შემოღწევის ლეგენდას“ შესარჩევ კონკურსში რამდენჯერმე გამოთავაზენს ნაშრომები, თუმცა წელს გაუმართლათ და ორივე ერთად მოხვდა საუკეთესო ათეულში. ნინო ბაგაიძე ილიის თავის ნაწერებს მეგობრებს აკითხავს, როგორც გვეუბნება, მისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია კრიტიკული აზრი. „შემოღწევის ლეგენდაზე“ მონაწილეობა კი კომპეტენცია და ობიექტური აზრის მოსმენის ერთ-ერთ საშუალებად მიიჩნია.

„ძალიან მინდა მოვისმინო უკუკავშირი უიურის მხრიდან. გარემო ძალიან კარგია, მამშვიდებს. მიუხედავად იმისა, რომ ცოცხალი ვიყავი გარეთ, ესეც საკმაოდ ადვილად. ძალიან კარგად არის არჩული აქაურობა. ლექსიც საინტერესო იყო, თუმცა დამაბნეველი. ფინალისტები ვფიქრობდით რომ იმპროვიზაციული გურის დავალება „კნიაზების“ პერიოდს დაუკავშირდებოდა, თუმცა არ ვცვლან ასე თუ განვიფიქრებოდა. წვეთბა მინდოდა ამ კონკურსში მონაწილეობის მიღება, ეს ხომ საინტერესო თავგადასავალია“, – ამბობს ნინო. ის თავისი ნაწერის შესახებ გვეუბნება და ექითანი თამარის ისტორიას ნაწილობრივ გვიმხელს. „ვარ ექითანი თამარის, რომელიც სავეუთში მუშაობს და ყველა ერთ-ერთ პაციენტზე. ბოლოს ორამბოტუნად მთავრდება ჩემი ნაწერი, ეს არ მქონდა ჩაფიქრებული, თუმცა რახან ასე გამოვიდა, აღარ გადავაკეთე. მგონი არის რაღაც ხიბლი ასეთ დასასრულში. ამ 12 საათში წერის დროს რამდენიმე ფაზა მქონდა. თემის გამოცხადების დროს ყველას ყმა ჩამოგვივარდა და რაღაც დროის განმავლობაში იქ გვეკ-

ლო. დილას უკვე ვიცოდი, დაახლოებით, რამეც დავწერდი“, – გვეუბნება ნინო ბაგაიძე.

დათო კილაძე სცენარისგია. მოკლე სარეკლამო მესაქების წერა მისი ყოველდღიური ნაწილია, თუმცა მოთხოვნებს იშვიათად წერს. იმპროვიზაციულ გურში, ფაქტობრივად, ორი მოთხოვნა დაწერა. პირველი არ მიეწონა და სრულიად ახალი ბოლო I საათში დაასრულა. „კმაყოფილი ვარ, როგორც კი მეორე იღვა მომივიდა და წერა დავიწყე, ბოლომდე ჩავეყვანე გექსტი. თმა ძალიან მომეწონა. ჩემი მოთხოვნის სიუჟეტი საუთემპტონში ხდება, მთავარი გმირი ერთ-ერთ პაბში მცხოვრები ვირთხაა, რომელიც სხვადასხვა თავგადასავლებში ხვდება. ამ ვირთხის გამო კონკრეტული ადამიანები, რაღაც მნიშვნელოვანს კარგავენ და რას კარგავენ, ამას მოთხოვნის ბოლო წინადადებაში წაითხიხავთ. შეიძლება არ მოეწონოს თურის, თუმცა დავს აქვს აზრი იმაზე, თუ რამდენად ორიგინალურია ჩემი ნაწერი. მე მგონია, რომ ვინმე ბევრს რომ წერდეს, ბევრს უნდა ფიქრობდეს კიდევ, ფაქტის შესაძლებლობა გამოიშინარეობს იმ ინფორმაციისგან, რომელსაც წლების განმავლობაში ვიღებთ. ამიტომ აუცილებელი არაა ძალიან დიდი გქონდეს წაკითხული და მეტი დაიწყო წერა“, – გვეუბნება დათო.

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტი ნინო ბუკია. „შემოღწევის ლეგენდას“ საუკეთესო ათეულში მოხვედრამდე, კონკურსის ფარგლებში ჩაგარებული შემოქმედებით წერის მასგერკლასების ერთ-ერთი მონაწილე იყო. მისთვის განსაკუთრებით საინტერესო აღმოჩნდა მასგერკლასების ფარგლებში ჩაგარებული ლექსები. როგორც ამბობს, უჭირს იმ სჯილის პოეზია, რომელიც უნდა რომ წეროს. ნინის ძალიან სიამოვნებს წერის დროს ლიგერატორული ხერხებით თამაში. იმპროვიზაციულ გურში დაწერილი მოთხოვნის შესახებ რამდენიმე საიღუმლო ლეგალს გვიმხელს და ერთ-ერთი სავეუთური მწერლის შესახებ გვეუბნება.

„ჩემი ყველა ნაწერი „გარბის“ იმისკენ, რომ იყოს ლექსი, მე კი „ეგბრუნე“ მოთხოვნისკენ. ბახმანი ძალიან პოეტური მწერალია, რომელმაც ისეთი რომანი დაწერა, ცხოვრებას მივყავდი, ერთი გვერდი მაინც რომ იყოს ჩემი. ჩემი მოთხოვნა, რომელიც იმპროვიზაციულ გურში დავწერე, ერთი კაცის ისტორიაა, რომელიც ჩვეულებრივ, მოსაწყენ, „მოკუნძულ“ ავილას „ლოთის ყურეში“ მოხვდა. ამ ადამიანმა მეორე, ასევე უცნაური კაცი აიბოვა, რომელსაც ერთ დღეს ჰგონია, რომ გელემაქია, მეორე დღეს მეღვას პირველი შეყვარებული ან დარვინის დამხმარე. სხვადასხვა ამბები ხდება და ბოლო ხელები, რომ უბრალოდ შეიძლება მზე იმ დროს ზენიტში იყო და ყველაფერი ასევე შეიძლება არც მომხდარიყო. იმედი მაქვს მკითხველი ამ მინიმუმებს ამოიცნოს“, – ამბობს ნინო.

ფინალისტებს შორისაა გიორგი მუშაშვილიც. გიორგი ამერიკული პროექტის National Novel Writing Month-ის მონაწილეა. პროექტის ფარგლებში გამარჯვებულია ყველა, ვინც ნოემბრის 1-ლი დღემდის ჩათვლით 50 ათას სიტყვას დაწერს. გიორგი მოთხოვნებს ინგლისურად წერს, მისი სავეუთური ჟანრი ფუნგები და სამეცნიერო ფანგასტაია.

„ფუნგები და სამეცნიერო ფანგასტაია საქართველოში, ჯერჯერობით, განვითარებული ჟანრი არ არის. ერთ-ერთი მწერალი გვეყავს, ნაგო დავითაშვილი. დავით ჭაჭუა, სამწუხაროდ, გარდაიცვალა. ძალიან მიყვარს ეს ჟანრი, იმპროვიზაციულ გურშიც სამეცნიერო ფანგასტაიკის ჟანრი დავწერე. ამ ჟანრში წერის დროს თავს ისე ვგრძნობ, როგორც თევზი წყალში. რა თქმა უნდა, უკეთესადაც შეიძლება დამეწერა, დროის ფაქტორი რომ არ ყოფილიყო. სამეცნიერო ფანგასტაიკა, როგორც მარგარეტ ეკვუდი წერს, არის გაფრთხილება იმისა, რა შეიძლება მოხდეს მომავალში და რისი არიდება შეიგვიძლია. ჩემს მოთხოვნებში, ძირითადად, გრძობებისა და ემოციების შესახებ, უბრალოდ ეს ყოველფე გადაგანალია მომავალში“, – ამბობს გიორგი.

ალბათ, გახსოვთ შარშანდელი კონკურსიდან „გოგონა წითელი ბერეტი“ – თამუნა მამარლაშვილი. მისთვის წითელი ბერეტი წელსაც გრადიციული ატრიატია. წერამდე რამდენიმე წუთით ადრე კითხვების კომპოზიციებს უსმენდა.

„როცა სედიანი ვარ, უფრო კარგად ვწერ. კიგ ჯარტვის მუსიკა მასედიანებს. ამიტომ მუსგად ვიცოდი, რისთვის უნდა მიმეძინა წერამდე. წელს ძალიან გამიხარდა ფინალისტებში ჩემი სახელის და გვარის წაკითხვა. შარშან რომ გამოვეცადე, როგორი კარგი იყო ლეგენდის ფინალისტობა, წელსაც მომიხდა. გასულ წელს მეგობრები შევიძინე, წელსაც ერთად ვართ აქ და ძალიან ვგულშემატკივრობ მათ. ადამიანებს საერთო ინტერესებზე მეტად არაფერი აკავშირებს, ჩვენ ლეგენდის დამსახურებით იმ გამოვეცივით. იმპროვიზაციულ გურში ორი მეგობლის ურთიერთობის შესახებ დავწერე. ერთი პარტოული მუშაობა, მეორე უპარტო, თავისუფალი და პრინციპული ადამიანი. ეს არის ადამიანური ისტორია, რომელსაც საფუძვლად ნამდვილი ამბავი უდევს. დაახლოებით სამი საათის განმავლობაში ვერაფერს ვწერდი, თუმცა ჩემი მეგობრები დამეხმარნენ, არ მომეცა მოღწევის სამუშაო და მეც დავწერე ვნახოთ რა იქნება“, – გვეუბნება თამუნა.

ცოცხალი ავსტრალიელი კონკურსში წელს მესამედ იღვს მონაწილეობას. შარშან საბარბო მესამე ადგილი ერგო. წინა წლებისგან განსხვავებით, ახალი ნაშრომის შესაქმნელად დიდი დრო დასჭირდა. კმაყოფილი არ არის, თუმცა თავისი პერსონაჟებისა და კონკურსის შესახებ განსაკუთრებული სიყვარულით საუბრობს.

„თუმა მომეწონა, თუმცა ძალიან მოგადა იყო. ჩემი ნაწერის გმირი არის მოთხოვნელი, რომელსაც ჰყავს ყრუ-მუნჯი შეყვარებული აურთიკა და რა-გუნთიკი. აურთიკა სოფი როგარუსი და არის, ეს სახელი გამახსენდა და მიხვდი, რომ ჩემი პერსონაჟისთვის აური-

კა უნდა დამეწქმია. მთავარი გმირები ბოშები არიან. მოქმედება მოლოდინში ხდება.

„შემოღწევის ლეგენდა“ ჩემი შეყვარებულია, რომელსაც წელიწადში ერთხელ ვნახულობ. წელს შეყვარებული ბოლოჯერ ვხვდები, სტუდენტი აღარ ვიქნები მომავალ წელს, მეტი რა იქნება არ ვიცი, მაგრამ წლებანდელი წელი განსაკუთრებულია ჩემთვის“, – ამბობს ცოცხალი.

ინგა ლოლობერიძე თსუ სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სტუდენტია. კონკურსში მოთხოვნა პირველად გამოთავაზდა და საუკეთესო ათეულშიც მოხვდა. „მამა მიღის კანადაში“ საუკეთესოდ „შემოღწევის ლეგენდისთვის“ დავწერა. თუმცა, ყველაფერი ბევრად უფრო ადრე, მოთხოვნის დაწერამდე დაიწყო.

„ჩემი მეგობარი ჟურნალისტიკა, რომელიც, როგორც წესი, ამ კონკურსს აშუქებს. მასთან ვიყავი სახლში, ჩემთან საუბარში ახსენა, რომ ძალიან უნდოდა ისე გაეშვათ „შემოღწევის ლეგენდაზე“ ჟურნალისტიკა. უნდა იღვ, ერთი იღვა მომივიდა თავში, ეუთხარა, დაწერე მოთხოვნა და გადავაგზავნი, თუ ისე მოხდა, რომ შენც გაგიშვებს და მეც მოვხვდი საუკეთესო ათეულში, ერთად ვიქნებით წინანდალში-მეთქი. და ასეც მოხდა, ძალიან ბედნიერები ვიყავით, როცა ეს ამბავი გავიგეთ.

ჩემი მოთხოვნა „მამა მიღის კანადაში“ იმ ადამიანების შესახებაა, რომლებიც ყოველდღიურად არიან ჩვენს გარემოში. არასდროს ვწერ მათზე, ვისაც არ ვიცნობ, მეგანკლებად კავშირი უნდა მქონდეს მათთან, უნდა ვიცოდე მათი ხასიათი.

რაც შეეხება ახალ მოთხოვნას, რომელიც იმპროვიზაციულ გურში დავწერე, ამბავი ეხება ერთ მოხუცს, რომელსაც ალცეიმერის დაავადება სჭირს. ჩემი პირადი გამოცდილებაა, ბუბის ჰქონდა, ვაკიროლოდები მას და ამ დაავადების თანმდევი პროცესებს. აქ გარემო კარგია, ოთახში მარტო ვწერდი, ერთადერთი დისკომფორტი ისაა, რომ ლეგენდაში წერა არ შეგიძლია. საბოლოო ჯამში, კმაყოფილი ვარ, მუსგად არ ვიცი მომავალ წელს გამოთავაზდება თუ არა, მთავარია მქონდეს კარგი მოთხოვნა და რაგომაც არაა!“, – ამბობს ინგა.

ჟურის გადაწყვეტილების შედეგად, გამარჯვებული უნივერსიტეტის მიერ დაწესებულ უფლად არამიას და კომპანია „სილქნეისგან“ საუკეთესო პრემიის მიღებენ. პირველი საბარბო ადგილის მფლობელი 1000 ლარით და კონკურსის სიმბოლოთი დაჯილდოვდება, მეორე და მესამე ადგილის მფლობელებს კი, შესაბამისად – 700 და 500 ლარი გადაეცემათ. დაჯილდოების საღამო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართება, სადაც კონკურსის ფინალური მოთხოვნებისგან შემდგარი ბუკლეტის პრემენგაცია ჩაგარდება. სტუდენტური ლიგერატორული კონკურსი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და კომპანია „სილქნეის“ ერთობლივი პროექტია, რომელიც 2009 წელს დაარსდა. კონკურსის მიზანია გაუმარტოვოს ახალგაზრდებს პირველი შემოქმედებითი ნაბიჯის გადადგმა, აღმოაჩინოს ახალი მწერლები და გააცნოს ისინი მთელ საქართველოში. კონკურსი წარმატებული დასაწყისი აღმოჩნდა თანამედროვე ქართული ლიგერატორის წარმომადგენლისთვის, რომლებიც დღეს არაერთი ადგილის მფლობელები და წიგნების ავტორები არიან.

მათ კი ვისაც, ფინალისტების საკონკურსო ეგამზე გამოგზავნილი მოთხოვნების წაკითხვა სურს, ამას კონკურსის ფეისბუქ გვერდზე „შემოღწევის ლეგენდა“ (www.facebook.com/tsu.legend) შექმნის.